

MUSIKHÖGSKOLAN I MALMÖ

Lunds universitet

EXAMENSARBETE

Höstterminen 2007

Läroarbete i musik

Erik Skott

Musik och vuxenidentitet

En studie i hur studenter vid Musikhögskolan i Malmö ser på sin identitet ur ett musikperspektiv.

Handledare: Håkan Lundström

Förord

Först och främst vill jag tacka mina informanter för att de har delat med sig av sina reflektioner och tankar.

Jag vill sen tacka min handledare för våra inspirationssamtal och slutligen min sambo för hennes enorma stöd.

Abstract

Title: Music and adult identity: A study of how students at Malmö Academy of Music look upon their identity from a musical point of view.

This study is about adults and how they look upon their identity from a music perspective. I have interviewed four students between 26 to 29 years old at the Malmö Academy of Music. The purpose with my study is to examine how music has affected the identity of the students as adults and to see if their identity still is affected by music. The interviews have then been analyzed and compared with existing research in this matter. The results of my interviews show that music has major significance for their identity.

Keywords: Music and identity, adult identity, projected identity, experience of music

Sammanfattning

Denna studie handlar om hur vuxna människor ser på sin identitet ur ett musikperspektiv. Jag har intervjuat fyra studenter vid Musikhögskolan i Malmö som är mellan 26 och 29 år. Syftet med mitt examensarbete har varit att undersöka hur musik har påverkat identiteten hos studenterna i vuxen ålder och även om de fortfarande är lika påverkbara. Intervjuerna har sedan analyserats och jämförts med litteratur i ämnet. Resultaten av intervjuerna visar att musik har stor betydelse för deras identitet.

Sökord: Musik och identitet, vuxenidentitet, pålagd identitet, musikupplevelser

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Forskningsläge	4
2.1 Begreppet personlighet	4
2.2 Självet	4
2.3 Självpuppfattning	4
2.4 Identitet	4
2.5 En mogen personlighet.....	5
2.6 Personlig och kollektiv identitet	5
2.7 Musik och identitet	6
2.8 Musikens roll.....	8
2.9 Musikens rum 1	9
2.9.1 Det personliga rummet.....	9
2.9.2 Det sociala rummet.....	9
2.9.3 Rummet för tid och plats	9
2.9.4 Det transpersonliga rummet.....	9
2.10 Musikens rum 2	9
2.10.1 Det individuella rummet	10
2.10.2 Det interna rummet	10
2.10.3 Det existentiella rummet	10
3. Syfte	11
3.1 Forskningsfrågor	11
4. Metod	12
4.1 Intervju som metod	12
4.2 Genomförandet av studien.....	12
4.3 Urval	13
4.4 Genomförandet av intervjuer.....	13
4.5 Metoddiskussion	13
4.6 Etiska överväganden	14
5. Resultat	15
5.1 Informanterna i min undersökning	15
5.2 Informant A	15
5.3 Informant B.....	16
5.4 Informant C	18
5.5 Informant D	19
6. Diskussion	21
6.1 Forskningsfrågorna	21
6.2 Slutsatser	23
6.3 Vidare forskning	23
7. Slutord	24
8. Referenser	25

1. Inledning

När jag började högstadiet startade min musikaliska bana på riktigt. Jag hade spelat trombon på musikskolan i Köping i tre år innan dess men det var när jag plockade upp gitarren som det musikaliska intresset, både för att utöva och lyssna till musik utvecklades. Ju mer jag föll för musiken desto mer blev det en del av min identitet som yttrade sig genom klädstil, frisyr, umgängeskrets och social status. I åttan blev hårdrock och hardcore en del av min musikaliska identitet. Jag blev långhårig, klädde mig i hårdrocks t-shirt och bildade ett band där jag fick utlopp för mina tonårskänslor. Musiken blev en förlängning av mig själv. Idoler var en viktig inspirationskälla under den tiden vare sig det var kläder, livsstil, låtar eller hur en gitarrist spelade. Jag gick på många konserter under tonårstiden och det är upplevelser/konsertminnen som jag fortfarande kan känna starkt för. En höjdpunktupplevelse jag hade som tonåring var när jag såg Eric Clapton i Globen. Jag fick där en så stark upplevelse att det banade väg för mitt gitarrspelande i många år. Jag ville bli lika bra som honom. Jag refererar fortfarande till den konserten när jag tar upp mina bästa konsertminnen.

Jag gick estetiska programmet på gymnasiet och där kom jag i kontakt med många olika genrer. Mitt hårdrocksintresse började avta och jag fick upp ögonen för jazzrock från 70-talet. I den perioden kastades gamla hårdrocks t-shirts ut och in kom basker och skjorta eftersom jag nu identifierade mig med en helt annan musik. Det var jag och en klasskamrat som började lyssna till den typen av musik medan resten av klassen lyssnade på hårdrock eller brittpop. Det var inte många som förstod vårt musikaliska vägval. Jag försvarade musiken med tänderna när musiken attackerades och kritiserades av mina klasskamrater. När de kritiserade musiken kritiserade de även mig och vad jag stod för. Idoler var viktiga här med men kanske på ett annat plan. Det var mer det musikaliska, spelstil och sound på bandet eller gitarrsoundet som jag ville kopiera och få till att bli en del av mig.

Mitt musicerande ledde mig genom många olika stilar och genrer. I slutet av trean var det blues och jazz som var mitt musikaliska uttryck. Jag hade ett band som spelade egna låtar som vi uppfattade som jazzlåtar men när jag lyssnar på gamla inspelningar idag så är det mer rock med ett "jazzigt" färgat ackord ibland. Det var starten till min nuvarande musikidentitet men jag bär samtidigt med mig alla musikaliska erfarenheter jag gått igenom fram till idag. På ett sätt kan man säga att jag har fastnat i den tiden eftersom jag nästan uteslutande lyssnar på jazz och improvisationsmusik nuförtiden.

Hur upplever jag mig själv idag? Betyder musiken lika mycket för min identitet nu? Musik finns även nu som en stor del av min identitet men det är inte på samma blodiga allvar som jag upplevde den i tonåren. Utan hormoner i överflöd och en tonårings osäkerhet så känns min identitet solid och jag vet vem jag är och hur jag fungerar. Jag menar inte att min identitet är färdigutvecklad och klar men jag har en annan säkerhet i mig nu än jag hade som tonåring. Starka upplevelser av musik blir färre och färre men jag går samtidigt ner på djupet i musiken på ett annat sätt. Förr så lyssnade jag mer på musik ur ett helhetsperspektiv och gick inte så mycket in på detaljerna i musiken. Nu är mitt musiklyssnande mer på detaljnivå samtidigt som jag försöker att lyssna till helheten. Detaljerna gör att jag helt enkelt får andra upplevelser av musik än det känslomässiga lyssnandet. Jag upplever ändå att upplevelserna av musik blir starka för mig i ett analytiskt sammanhang.

När jag ibland lyssnar till mina gamla skivor från tonårstiden idag så upplever jag stark nostalgi. En viss skiva kan göra mig påmind om en bok jag har läst, eller en jobbig period under

tonåren eller en bra konsert jag har sett. Den musiken har jag svårt att ta till mig idag på samma sätt som förut men det är kul att analysera och försöka förstå vad det var som jag fångades av då. Jag tror det har att göra med att jag lyssnade mer med känslor förut och idag har jag tyvärr ett mer analytiskt öra som förstör den känslomässiga upplevelsen. Med analytiskt öra menar jag mitt musikaliskt tränade öra som jag har fått genom mina musikstudier under åren. Jag har frågat många människor vad deras favoritmusik är och ofta blir svaren att den musik de lyssnade på under tonårstiden är den musik som de rankar högst och tycker om mest det vill säga klassiker för den enskilda personen.

Om någon idag går fram till min cd-samling och säger att de tycker jag har dåliga skivor och inte alls gillar dem så tar jag det inte alls lika personligt längre. Jag behöver inte försvara min musiksmak för jag vet var jag står och känner mig trygg i mig själv, men visst, det kan fortfarande svida. Musiken i samlingen är en del av mig och en del av min musikidentitet. De mesta av skivorna har jag köpt för att jag tyckte att musiken var bra och på så sätt speglar det min musikaliska identitet utåt sett. Jag kan även se det som att vissa sektioner i cd-hyllan är bundna till en viss tid var jag befann mig musikaliskt. Både som lyssnare och utövare av musik.

Idoldyrkan som jag upplevde under tonåren ser helt annorlunda ut idag när jag är vuxen. Mina förebilder fungerar nu mer som inspiration för mitt musikaliska uttryck och inspiration när jag komponerar musik och inte som personer som jag vill ta efter som människa.

Fröet till det här arbetet uppstod efter ett samtal med en kompis där vi pratade om hur det påverkar oss som människor att bli indelade i fack efter vilket instrument eller musik vi spelar. På musikhögskolan är det vanligt att någon kallas till exempel Rock-Eva, Fiol-Benny eller Folkmusik-Sanna. Ur de tankarna kom jag att reflektera över på vad musik gör med ens egen identitet. Mycket av det som jag läst inom musikpedagogik på Musikhögskolan i Malmö riktar sig till hur en människa fungerar och utvecklas kognitivt fram till sena tonåren. Det var då jag började fundera på hur det ser ut när tonårstiden är förbi och hur man ser på sin identitet ur ett musikperspektiv då man är vuxen.

Jag har valt att skriva om identitet eftersom jag länge har tyckt att det varit intressant hur identitet kan yttra sig både inåt och utåt ur ett musikperspektiv. Stämmer ens egen självbild med det man visar utåt dvs. är upplevelsen av mig själv samma som hur människor upplever mig? Varför väljer man att visa utåt vad man lyssnar på eller utövar för sorts musik och gör man det fortfarande i vuxen ålder? Och om man väljer att inte visa det, varför väljer man att inte göra det? Jag tror att det är väldigt individuellt om eller varför man gör det och jag tycker det ska bli intressant att se hur andra ser på det.

På musikhögskolan i Malmö florerar det normer och fördomar om personer som spelar och studerar en viss musik. Med titlarna jazzare, klassisk, folkmusiker och rockare finns det en fördom hur man förväntas vara. Bilden av en jazzare är att personen ska vara lite hemlig, cool, introvert och spela svår musik som ingen förstår. Bilden av en klassiker är att de har näsan i vädret, aldrig är med på sociala sammanhang för de sitter och övar och att de är fina i kanten. Bilden av en rockare är att de spelar smörig amerikansk västkustmusik, deras musik tas inte på lika mycket allvar som de andra genrerna på skolan, har en lägre status. Bilden av folkmusikern är att de är lite nördiga, sitter och jammar hela dagarna och endast pratar om folkmusik. Vad händer då med dessa fördomar? Är det något vi tar åt oss som människor och uppfyller vi de normer som existerar? Jag själv som går under titeln jazzare upplever att jag inte tar åt mig dessa fördomar men jag kanske visar något helt annat utåt som jag inte vet om? Jag kallar

detta fenomen för att inneha en pålagd identitet. En identitet som projiceras på mig och som jag eventuellt tar in.

2. Forskningsläge

Min forskning går ut på att studera hur vuxna musikstuderande ser på sin identitet. Vad är identitet? Det är olika beroende om man ser det ur ett psykologiskt eller socialkonstruktivistiskt perspektiv. Jag börjar allmänt med ett psykoanalytiskt perspektiv och sedan vidare till ett sociokulturellt perspektiv. Jag kommer sedan att smalna av i området till hur musik och upplevelser av musik kan påverka identitet.

2.1 Begreppet personlighet

En människas personlighet är det som gör oss unika enligt personlighetspsykologin. (Evenhaug & Hallen, 2001). Personligheten är det begrepp i psykologin som är mest omfattande då man ser till människans helhet. Människans personlighet kan förklaras som ett helhetsbegrepp när det gäller tankar, känslor och beteenden. Inom personlighetsbegreppet (Imsen, 2000) möter vi olika begrepp som självet, självuppfattning och identitet. Jag kommer att redovisa för dessa tre begrepp i kommande avsnitt. Jag kommer att lägga mest vikt vid begreppet identitet.

2.2 Självet

Att detaljerat beskriva vad självet är för något skulle ta mig åtskilliga sidor att skriva. Begreppet självet är svårförklarat delvis för att det finns olika syn på det inom olika teorier. Det är tack vare självet som vi uppfattar och upplever oss som levande, kännande och handlande varelser som har ett medvetande och en vilja. Självet är det innersta i människan och fungerar som den bärande balken i vårt inre (Imsen, 2000).

2.3 Självuppfattning

Med självuppfattning menas hur människan uppfattar sig själv som person. Begreppet självuppfattning innefattar både det "sociala mig" och "det egentliga mig". Det sociala mig är den uppfattning människan tror att andra människor har av henne och det egentliga mig är den inre uppfattning som människan har om sig själv (Imsen, 2000).

2.4 Identitet

I nationalencyklopedin definieras begreppet identitet så här:

Identitet (senlat. *ide'ntitas* 'identitet', till *idem*), självbild, medvetenhet om sig själv som en unik individ. Identitet består i första hand av medvetenhet om sitt jag, dvs. upplevelsen att vara levande (vitalitet), att det finns en skarp gräns till andra (demarkation), att själv bestämma över sina tankar och handlingar (aktivitet), att i grunden vara densamma trots de förändringar som inträffar under livet (kontinuitet) och att bara ha *ett* jag (integritet). I andra hand består identitet av medvetenhet om den egna personligheten, dvs. om innehållet i alla de erfarenheter under livet som efter hand format personligheten (Nationalencyklopedin, 2007).

I boken *Elevens värld* (Imsen, 2000) beskrivs identitet som något oföränderligt och konstant hos en människa. "Att ha en identitet är att känna sig själv och veta var man står för" (s. 333). Det är en känsla av tillhörighet, en identifikation i samverkan med historien, nutiden och framtiden. Det är också att vara medveten om sin sociala förankring och att ha en stabil självuppfattning (Imsen, 2000).

2.5 En mogen personlighet

En mogen personlighet betyder inte att personen är vuxen genom att denna har lämnat tonårsstadiet. Bara för att en person blir äldre behöver det inte betyda att personen blir mer mogen men genom erfarenheter kommer oftast en mognad på köpet. Dock kan en tjugوåring vara mer mogen än en trettioåring. Eftersom identitet och personlighet har med varandra att göra och då jag forskar på vuxna tar jag med detta avsnitt. Utifrån Abraham Maslow och Erik H Erikson har personlighetspsykologen Gordon Allport (1966) kommit fram till sex kriterier för en mogen personlighet (Evenshaug och Hallen, 2001):

- Ett utvidgat jag:
Barn vill gärna identifiera sig med föremål och människor i deras närmiljö. Efterhand då jaget utvidgats breddas vyerna och omfattar istället yrken, föreningar och idéer.
- Varma sociala relationer
Att man har förmåga att knyta djupare personliga kontakter och att man kan känna intimitet och medkänsla för andra.
- Emotionell säkerhet
Som människa accepterar man sig själv, sina känslor och drifter. Man vet hur man fungerar och kan handskas med konflikter inom sig själv och utåt.
- Realistisk perception
Att uppfatta omvärlden på ett mer objektiva och realistiska sätt.
- Självdistanstans – självinsikt och humor
Är något som gör att en person kan betrakta sig själv på ett objektiva sätt. En mogen människa har en förmåga till självironi och det kräver både självinsikt och humor. Genom dessa element får man självdistans.
- En enhetlig livsfilosofi
Att som människa ha en samlad och enhetlig livssyn.

2.6 Personlig och kollektiv identitet

Thomas Hylland Eriksen (1996), professor i socialantropologi, tar upp identitetsfrågan ur ett historie- och samhällsperspektiv både på ett personligt och kollektivt plan. Eriksen menar att identitet är beroende av minne. Det är tack vare minnet som människan kan bygga upp en subjektiv, personlig identitet. Eriksen refererar till 1700-talsfilosofen David Hume (1739-40) och menar att om vi inte hade ett minne skulle vi inte komma ihåg den kedja av orsaker och verkan som har gjort oss till de vi är. Minnet är underlaget för en personlig identitet. Eriksen föredrar att använda ordet identifikation istället för identitet. Han tycker att ordet identitet har förlorat sitt värde i det analytiska språket i och med att vardagsspråket har urvattnat begreppet. Den andra orsaken är att han anser att begreppet identifikation är en dynamisk, mångsidig och föränderlig process och att identitet är mer som en fast substans eller ett ting. Identifikation pågår relationellt och situationellt. Med relationellt menar Eriksen identifikation i relation till medmänniskor. Med situationell identifikation menar han att vår kollektiva tillhörighetskänsla förändras sig från situation till situation.

Eriksen anser att det finns ett förhållande mellan en subjektiv nivå och en objektiv nivå i människans identitet. Den subjektiva nivån är den självreflekterande nivån där en människa tar reda på vem man är genom att ställa frågor som ”Vem är jag?” och ”Vad tillhör jag?”. Den objektiva nivån är en mer programmerad nivå av erfarenheter. Dessa rutiner och erfarenheter är av mer inprogrammerad natur genom vanor i tanke och handling som för det mesta aldrig kan väljas bort. När vi som människor definierar oss själva i ett kollektivtänkade ändras definitionen beroende på olika miljö och situation. Eriksen skriver:

Vilken kollektiv gemenskap som för ögonblicket är relevant beror på den konkreta situationen. I kvinnors sällskap är jag man, i barns sällskap är jag vuxen, i Storbritannien är jag norrman, i Angola är jag en europé, och på en lingvistikkonferens blir jag antropolog. Varje människa har med andra ord ett myller av erfarenheter inristade i sin kropp och sitt medvetande, och detta utgör det nödvändigaste råmaterialet för personens identitet (1996, s. 54).

Eriksen tar upp nationalitet och nationalism som ett identitesbildande element. Att jag som människa är född och uppvuxen i Sverige ger mig en identitet som svensk och när jag utför svenska traditioner så som midsommarfirandet så blir jag ännu mera svensk. Svensken identifierar mig med den svenska kulturen så som många andra människor i Sverige. Nationen har en egen biografi vilket gör att när svensken till exempel vet att det var en svensk uppfinnare som uppfann skiftnyckeln så uppstår en kollektiv identifikation. Svensken tar åt sig äran på ett kollektivt plan och tycker att det gjorde vi svenskar bra. Eriksen citerar Luis Demont (*Homo Hierarchicus*, University of Chicago Press, 1980): nationen är på en och samma gång en kollektiv individ och ett kollektiv av individer.

Internationell idrott är enligt Eriksen ett exempel på hur den symboliska förbindelsen mellan person och kollektiv tar sig uttryck. Eriksen ser internationell sport som metaforiska krig där termer som kamp, nederlag, angrepp, offensiv och man mot man används av media. Nationerna slåss mot varandra och nationen blir fokus för känslan av tillhörighet och den personliga identiteten. Kommentatorerna på tv använder ordet oss om det egna laget eftersom de är representanter för oss själva och nationen.

2.7 Musik och identitet

Jag har använt mig av tre forskares forskning när jag skall identifiera hur musik påverkar identiteten. Den ena är Even Ruud som är professor i musikterapi vid Norges Musikhögskola och Institutet för musik och teater vid Universitetet i Oslo. Den andra är Börje Stålhammar, professor i musikvetenskap vid Musikhögskolan i Örebro. Den tredje är Lars Lilliestam som är professor i musikvetenskap vid Göteborgs Universitet.

Musiken spelar en stor roll för människor i olika åldrar. Den kan ha symbolisk betydelse för nationalstater och regioner, vara något den enskilda människan vänder sig till för djup emotionell upplevelse, eller vara ett uttryck för livsstil, framtoning och social tillhörighet (Stålhammar, 2004).

Ruud (1997) skriver att identitet inte är något vi fått en gång för alla och sedan bär med oss resten av livet. Han menar att identitet är något som vi framkallar genom historier vi berättar om oss själva utifrån minnen om upplevelser som har påverkat oss. En sorts självbiografi med andra ord. När vi väljer bland dessa minnen och sätter ihop dem på nytt skapar vi en bild av oss själva vilket får oss att känna kontinuitet, sammanhang och mening i våra liv.

Lilliestam (2006) menar att en människas identitet inte är konstant eller given utan en process. Han anser att identiteten förändras genom erfarenheter och intryck av händelser under tidens gång. Han skriver att identiteten kan framträda i tre dimensioner:

- Inre dimension: Hur man upplever sig själv och reflekterar över sig själv.
- Yttre dimension: Hur man väljer att visa upp sig inför andra människor.
- Tredje dimensionen: Hur andra faktiskt uppfattar mig.

Den tredje dimensionen är också när människor karakteriserar en person genom att ge den namn som "musik-Kalle", "pop-Stina" eller musiknörden.

Lilliestam (2006) anser att det existerar en närhet mellan begreppen roll och identitet. Han menar att människor kan ikläda sig flera roller under en dag. Det kan vara som yrkesmänniska, förälder, körmedlem, partner. Han menar dock att identitet går djupare än rollen då identiteten inte går att förändra lika snabbt och att den består över en längre tid.

I en föreläsning sammanställd av Stålhammar (2006) säger Ruud att identitet är uppbyggt av berättelserna vi berättar om oss själva i relation till musikupplevelser och erfarenheter i olika kontexter.

Musikupplevelsen är inte tydlig för oss i ögonblicket vi upplever den. Upplevelsen blir då den lagras i minnet tydlig efteråt, till tid och plats i en sorts efterkonstruktion. Frågan Ruud ställer sig är varför vi väljer att endast berätta vissa berättelser i efterkonstruktionen. "The answer may be that music is crucial concerning our *emotional investment* in these different contexts" (Stålhammar, 2006, s. 63). När vi lägger in känslor i musiken blir musikupplevelsen så mycket starkare och vi har då lättare att komma ihåg den. Lilliestam (2006) menar att musik är ett effektivt och starkt medel i identitetskonstruktionen, därför att musik är mångtydig och berör människor känslomässigt. Ruud (1997) skriver att ett musikstycke i sig inte kan sammanbindas till identitet utan det är själva upplevelsen av musiken som knyts an till identiteten. Musikupplevelserna kodas in i vår kropp och följer med oss genom hela livet.

De musikaliske høydepunkterne hører så avgjort med i enhver musikalsk selvbiografi. Også for meg har musikkopplevelsene ofte vært ledsaget av sterke kroppsupplevelser, av ekstatiske øyeblikk, dype meditative tilstander eller fantasireiser som har ført meg langt både innover i og utover meg selv. (Ruud, 1997, s.39)

Ruud menar att den centrala utgångspunkten för identiteten är det historiska och geografiska läget samt samhällsklass, med andra ord miljön där vi föds och växer upp. Om en person är född och uppvuxen i en annan tid, miljö och kultur än en annan person så uppstår det andra förutsättningar för identiteten. Jag förstår det som att han menar att människan är en produkt av sin tid. Det kan vara hur samhället, kulturen och musiken ser ut just då. "Å tillegne seg en musiksmak betyr å gjøre seg mer eller mindre bevisst hvilken samtid og historie man tilhører" (Ruud, 1997, s. 58).

Ruud (1997) skriver att man som människa gör en resa där man samlar på sig erfarenheter och upplevelser på ett socialt och kulturellt plan. "Som jeg vil komme tilbake til flere ganger, har musikken en merkelig avne till å ramme in nog markere prioder i livet, eller signelisere overganger fra en livsfase til en annen" (Ruud, 1997, s 16).

När man ska bestämma vad identitet handlar om är det inte bara kön, ålder, och samhällsklass som spelar in enligt Ruud. Han ser mer att det är teman som autenticitet, tillhörighet till plats

och tid, vad jag tror på, var jag kommer ifrån, etnicitet, förhållandet till andra människor, upplevelsen att man bestämmer över sitt eget liv etcetera som är våra centrala beståndsdelar i vår självuppfattning.

Musik kan enligt Ruud ses som en flexibel karta över vårt liv. Kartan kan ändra sig när vi återskapar historien om oss själva genom musik. Musik som har haft stor inverkan på oss bär med sig minnen från en viss tidpunkt i våra liv. Jag tolkar detta som att han menar att musiken blir som en minnesbank för människan.

Ruud har som åsikt att vi genom musik skapar ett rum där man knyter starka personliga kontakter med människor. Det kan vara genom att lyssna till musik tillsammans eller att utöva musik tillsammans. Man skapar gemenskap med andra människor och en gruppidentitet.

Gruppetillhörighet, venskap, nära personliga relationer, gjerne knyttet til utvikling av livslange verdier, er innkapslet i emosjonelle opplevelser, høydepunktoplevelser, hvor musikken har berørt kroppen dypt eller gitt opplevelser av grensesprengende art (Ruud, 1997s. 45)

Lilliestam (2006) tar upp subkulturer under 1900-talet som jazzgossar, mods, raggare, hiphoppare, veganer, hårdrockare etc. där musiken spelar en stor roll för identiteten. Han menar att dessa yttringar är viktigast när människan är ung men de kan även leva kvar i det fortsatta livet som hållningar och minnen om hur det var förut.

Vanligtvis blir subkulturella uttryck av den här typen mindre viktiga i vuxen ålder, men det finns personer där ränderna aldrig går ur och som fortsätter hela livet att lyssna på sin gamla favoritmusik och bete sig och se ut som man gjorde när det begav sig enligt devisen "en gång punkare alltid punkare" (beboppare, progare etc.) (Lilliestam, 2006. s. 131).

Lilliestam (2006) ser koppling mellan identitet och musik genom att musik hänger nära ihop med hur man är och hur man vill vara. Han menar att det nuförtiden är vanligare att man kategoriserar och karaktäriserar människor efter deras musiksmak än vad man gjorde förr i tiden.

2.8 Musikens roll

Stålhammar (2004) tar upp begreppet *musikens roll* i en undersökning som han har gjort på ungdomar i Sverige och England. Jag tycker att detta avsnitt ska vara med då det handlar om vad musik betyder för vårt inre och att det är sak samma oavsett om du är tonåring eller vuxen. Stålhammar tar upp tre olika roller: Eskapistisk roll, essentiell roll och existentiell roll. När musiken har en eskapistisk roll betyder det att musiken är något man kan "fly bort till". Musiken blir en avkoppling från vardagen åtaganden. Musikens essentiella roll är när man kanaliserar känslor in i musiken och dels skapar olika känslouttryck. En sorts musik används för vissa känslolägen och en annan sorts musik används för andra. Musiken spelar stor roll för individens inre liv. I den existentiella rollen har musiken en avgörande roll för livet. Vad skulle hända om musik förbjöds? Stålhammar kopplar samman den existentiella rollen med identitet:

Lika tydligt som ungdomarna beskriver det allvarliga ingrepp som ett "förbjudande" av musik skulle innebära lika uttalat framställer de glädjen och de positiva känslor som sammankopplas med musik. Musiken är genomgående, genom olika formuleringar, sammankopplad med "självet" och den egna identiteten (Stålhammar, 2004, s. 124).

2.9 Musikens rum 1

Ruud menar att identiteten utvecklas genom erfarenheter i olika kontexter och han har identifierat fyra olika kontexter genom sin forskning på musikaliska autobiografier. Dessa kontex-

ter är det personliga rummet, det sociala rummet, rummet för tid och plats samt det transpersonliga rummet (Stålhammar, 2006).

2.9.1 Det personliga rummet

Det personliga rummet har att göra med tidig musikalisk upplevelse, identitet, fantasi och ett inre rum. Ruud anser att musik ofta ramar in våra första minnen, till exempel genom barnvisor. Musiken utlöser tidigt känslor i oss och musiken blir ett sätt att kanalisera och ventilerar känslor för oss. Ruud menar att tidiga upplevelser av musik, där musiken verkat på ett positivt sätt kan lägga grunden för en trygg identitet. Ruud menar vidare att vi har ett inre rum som är privat och som ingen annan har tillgång till. Det rummet fyller vi med våra personliga upplevelser och blir vår orienteringspunkt i världen (Ruud, 1997).

2.9.2 Det sociala rummet

Det sociala rummet handlar om faktorer som kommunikation av identitet, idolars påverkan av identitet, autenticitet, trovärdighet och musik som identitetsmarkör. Ruud menar att när vi tillkännager vår musiksmak ger vi samtidigt indirekt uttryck för en rad värderingar som vi står för. Vi kan understryka etnisk tillhörighet, religion, social klass och kulturell tillhörighet genom den musik vi lyssnar på och vilka konserter vi väljer att gå på. För att markera oss inför andra blir musiken en identitetsmarkör. Med autenticitet och trovärdighet menar Ruud att vi har en föreställning om ett inre, en äkta kärna, det vill säga det som gör oss unika. Idoler fungerar som ett ideal när man utforskar och prövar nya modeller för identitet (Ruud, 1997).

2.9.3 Rummet för tid och plats

Rummet för tid och plats tar upp aspekter som musik och vilken tid man lever i, faser i livet, och historisk identitet. Var i världen jag kommer ifrån och vilken tid jag lever i har enligt Ruud stor betydelse för identiteten. Upplevelser av musik går alltid att knyta till en plats och en viss tid. Ruud menar att när man tänker tillbaka på en musikupplevelse så framkallar man en personlig geografi och en personlig kalender. Musik kan markera övergångar till en ny livsfas. En viss låt eller skiva kan innebära en så stark upplevelse att det blir en avgörande vändpunkt i livet. Man kan se det som att en helt ny värld öppnar sig och upplevelsen skildras som ett heligt ögonblick. Det historiska perspektivet kan vara just att man är en del av historien. Ruud skriver att musiken kan innehålla en del samhällshistoria vilket gör att vi själva uppfattar oss som hemmahörande i en viss tid och i den kollektiva historien (Ruud, 1997).

2.9.4 Det transpersonliga rummet

Det transpersonliga rummet är något som är förankrat utanför oss själva. Ruud skriver att det är många som vill uppleva sig som en del av något större. Intensiva känslor kan virvla upp vid ett möte med musik. Det kan yttra sig som en fysisk extas eller som att gå utanför sig själv och att vara del av någonting större. Ruud kallar detta en höjdpunktsupplevelse. Ruud drar paralleller till religiösa dimensioner och upplevelser där man söker efter något mer (Ruud, 1997).

2.10 Musikens rum 2

Stålhammar använder sig av ”musikens rum” för att spegla olika musikmiljöer där de musikaliska aktiviteterna utspelar sig. Dessa tre rum är det individuella rummet, det interna rummet och det imaginära rummet (2004). Sättet att förhålla sig till musik ger signaler, ofta i form av symbolhandlingar till omvärlden. Det kan handla om att skapa samhörighet, avskärma sig eller bilda front mot omvärlden

2.10.1 Det individuella rummet

Det personliga rummet är oftast hemma eller ett tillstånd där man kan dra sig till tillbaka, antingen i ensamhet eller med kamrater. Förhållandet mellan musik och lyssnare blir personligt och rummet blir både en kreativ miljö och en plats för avkoppling. Musiken kan även finnas där för avkoppling ibland står musiken i centrum för kreativitet (Stålhammar, 2004).

2.10.2 Det interna rummet

Det interna rummet är en social aktivitet där man lyssnar tillsammans med kamrater. Stålhammar menar att man skapar en stämning som gör det lättare att umgås och tala med varandra och musiken förenar gruppen (Stålhammar, 2004).

2.10.3 Det existentiella rummet

Stålhammar menar att det imaginära rummet är mer öppet än de andra två rummen. Det handlar mer om ett kulturellt gränsområde i form av beteende stil och symboler. Kärnan i "rummet" är samhörighet, acceptans och delaktighet. Rummet kan gestaltas som en stilmässig gemenskapskonstellation. De förenande faktorerna i det imaginära rummet kan vara stil, aktivitet, image, musik och förhållningssätt (Stålhammar, 2004).

3. Syfte

Syftet med mitt examensarbete är att undersöka hur musik har påverkat identiteten hos studenter i vuxen ålder på musikhögskolan i Malmö. Jag vill ta reda på hur de ser på sin identitet nu när de är vuxna och har lämnat tonårstiden bakom sig.

Jag kommer att använda mig av ett ord som jag kallar ”*musikidentitet*”. Med det ordet menar jag den del av hela din identitet som formats av musikupplevelser och musikrelaterade aspekter. Jag menar att jag behöver ordet musikidentitet som ett paraply för de olika delar som ingår i en identitet. Med delar menar jag de olika fragmenten i identiteten som påverkas av musik, upplevelser av musik, känslor och musik, lyssna på och utöva musik, nostalgi, image et-cetera.

3.1 Forskningsfrågor

- Betyder musikidentiteten lika mycket för en vuxen som den gjorde det när man var tonåring?
- Upplever man en grupptillhörighet genom sitt musikintresse eller är det andra saker som spelar större roll i vuxen ålder?
- Är man som vuxen låst i sin musikidentitet som man har tillförskaffat sig under tonårstiden det vill säga har man fastnat i en viss tidsålder?
- Visar man utåt sett vad man lyssnar/spelar för sorts musik?
- Är musikidentiteten helt färdig och konstant när tonåren är över eller fortsätter man att utveckla sin musikidentitet i vuxen ålder?

4. Metod

I detta kapitel kommer jag att förklara varför jag har valt den kvalitativa intervju metoden för min undersökning. Jag beskriver också urvalet av informanter, om intervjufrågorna och etiska överväganden.

4.1 Intervju som metod

Intervju som metod i forskningssammanhang är en teknik för att insamla information genom frågor. En intervju kan genomföras på olika sätt men bygger på ett personligt möte antingen öga mot öga eller per telefon. Med kvalitativ intervju menas att det bland annat är en låg grad av standardisering, vilket ger mitt intervjuobjekt utrymme att svara med egna ord och att det förs ett samtal mellan oss under intervjun. Den kvalitativa intervju metoden består av olika komponenter:

- Låg grad av standardisering
- Hög/låg grad av strukturering
- Förkunskaper
- Hermeneutisk inriktning

Hög grad av strukturering betyder att man ställer frågorna i en viss ordning och i låg grad av strukturering väljer man att ställa frågorna i ordning allt eftersom det passar i intervjun. Att vara förberedd och ha förkunskaper är inte ett måste men det underlättar för mig som forskare för att kunna få ut mer av intervjun om jag är påläst inom området.”Hermeneutik betyder ungefär tolkningslära” (Patel & Davidson, 1991). I Wikipedia (Wikipedia.org, 2007) kan man läsa ett hermeneutik är en forskningsmetod där tolkningen är det centrala. Som forskare försöker man inte finna efter en absolut sanning. Enligt den hermeneutiska kunskapsteorin finns det inte någon sådan sanning

4.2 Genomförandet av studien

Den metod jag har valt att använda i min undersökning är kvalitativ intervju metod. Jag tror på att intervju, där en dialog förs med de aktuella personerna kommer att ge mig ett djup i frågor om identitet. I en intervju finns utrymme för att samtalet kan utvecklas med hjälp av följdfrågor. Mötet med personerna tror jag också är viktigt då jag även kan se reaktioner och kroppsspråk. Andra metoder som till exempel enkätundersökning skulle inte ge mig de utförliga svar jag behöver. Jag tror att den muntliga redogörelsen blir mer utförlig än när man skriver ner sina svar. Jag tror på ett bättre flöde då personen talar fritt. Mötet mellan forskaren och informanten tror jag också underlättar på många sätt. Dels finns möjlighet för han eller hon att beskriva frågorna ytterligare och för intervju personen att fråga forskaren direkt om det uppstår frågetecken.

Eftersom svaren jag får i intervjun är subjektiva och lågt standardiserande måste jag tolka svaren utifrån min egen erfarenhet och litteratur inom ämnet. Med hermeneutisk inriktning spelar också förmågan till empati en viktig roll för mig som intervjuare och det ämne jag valt. Avsikten är att få större djup och förståelse av informanten och dennes tankar. Mina intervjufrågor kommer att vara öppna så jag får ut ett rikt och reflektivt innehåll av intervjuobjektet. Intervjun kommer ha en hög grad av strukturering för att jag vill ha ett förlopp som börjar vid

tonårstiden och slutar där de befinner sig nu i livet. Jag kommer att skicka ut frågorna till informanterna innan intervjun så de kan reflektera över frågorna på förhand. I och med detta tror jag att svaren kommer att bli mer uttömmande och de har tid att söka i sig själva innan de ger svar (Patel & Davidson, 1991).

4.3 Urval

Undersökningen gjordes på Musikhögskolan i Malmö och innefatta de fyra studenter. Jag har valt just Musikhögskolan i Malmö på grund av det geografiska läget vilket underlättar för mig att genomföra studien. Mina informanter är som tidigare sagt elever på Musikhögskolan i Malmö och jag har valt att använda mig av just musikstudenter eftersom de spelar och lyssnar mycket på musik. Jag utgår också ifrån att de har ett stort intresse för musik och att de kanske har en klarare uppfattning om hur deras identitet har påverkats av musikupplevelser och musik i stort. Jag har valt dem för att jag tror att det underlättar för mig att genomföra en intervju om mitt valda ämne. Deras musikaliska inriktning tycker jag inte spelar någon roll för min undersökning, eftersom jag inte är ute efter att studera en specifik stil eller genre som har påverkat deras utveckling i identitetsresan. Jag lägger inte heller någon vikt vid vad de lyssnar på eller spelar för musik nu. Mitt enda kriterium är att de ska vara över 25 år så att de har lämnat tonårstiden bakom sig, det vill säga att de är vuxna. Jag har använt mig av två killar och två tjejer som informanter. Det är inget medvetet val av mig som gjort att det blivit så utan rena slumpen. Efter att jag har rannsakat mig själv och studerat forskning om hur musik påverkar identitet har det uppstått frågor som jag vill försöka besvara. Eftersom svaren är subjektiva och genom det inget genomsnitt av vad hela befolkningen anser är det min uppgift att tolka svaren.

4.4 Genomförandet av intervjuer

Jag har författat femton frågor som jag vill att de ska reflektera över men jag kommer inte att använda mig av alla svaren i resultatdelen. Jag valde att ha många frågor för att få en klarare helhetsbild över deras reflektioner i ämnet. Jag har valt att ha med frågor om tonårstiden för att det ska vara lättare för dem att relatera till frågorna om deras vuxenidentitet. De svar jag kommer att använda mig av kommer att ha direkt koppling till mina forskningsfrågor i syfte att besvara dessa.

Jag använde mig av min mp3-spelare och en extern mikrofon för att spela in mina intervjuer med dem och sedan överföra ljudfilerna till min dator där jag editerade och organiserade frågorna och svaren så de blev lättillgängliga att lyssna till sen. Originalinspelningarna av intervjuerna kommer att arkiveras på musikhögskolan för att bevisa att intervjuerna har ägt rum. Jag vill använda mig av ljudupptagning därför att jag tror det underlättar för mig att vara med i det pågående samtalet tillskillnad från om jag skulle föra anteckningar över intervjun. När jag sedan skall bearbetade resultatet fanns det möjlighet att lyssna till intervjun om och om igen.

4.5 Metoddiskussion

I efterhand anser jag att den metod jag valde var rätt för min undersökning. I 75 procent av fallen fungerade det bra eftersom de hade läst igenom frågorna och reflekterat över dem. Den sista intervjun fungerade sämre på grund av att informanten inte hade läst igenom frågorna och därav inte reflekterat över dem. Jag uppfattade då att jag inte fick lika uttömmande svar som från de andra. Då jag upplever att frågor om identitet kräver en viss självinsikt och re-

flektion tror jag att det var nödvändigt för dem att fundera igenom frågorna innan intervjun. Jag tror fortfarande inte att det har någon betydelse vilken musik man spelar eller lyssnar på för min undersökning. Jag tror att alla genrer har sina gällande normer. Mötet öga mot öga med informanten tror jag var nödvändig då ämnet kräver det. Jag hoppades på att de kunde vara sig själva och vara avslappnade under intervjun och mötet med mig. Av svaren att döma tror jag att så var fallet.

Jag valde att ha ett stort antal frågor i min intervju av flera anledningar. Jag tog med frågor som handlade om tonårstiden trots att jag genomförde en undersökning om vuxen identitet. Anledningen var att informanterna skulle kunna reflektera och gå in i sig själva och få en uppfattning om hur de upplevde identiteten förut i kontrast till de upplever den idag. Frågorna var till för att så att säga leda in på ämnet. Jag använde mig även av flera frågor som kretsade kring ett närbesläktat ämne för att sedan ringa in ämnet med en fråga. Jag ansåg att det var nödvändigt med en bakgrundsanalys av informanten för att få ut så mycket som möjligt ur frågorna som berörde mina forskningsfrågor. Jag hade kanske kunnat precisera mig bättre i mina frågeställningar och gjort en intervju med färre frågor. Jag upplever dock att när man talar om identitet så kan det lätt bli luddigt och svårt att ta på. Identitet är väldigt subjektivt och på vissa frågor får jag ut mycket information av en informant medan en annan inte alls har mycket och säga i den frågan.

4.6 Etiska överväganden

Då metoden bygger på frågor är forskaren beroende av informanternas villighet att svara på frågorna (Patel & Davidson, 1991). Inför en intervjuundersökning finns vissa etiska överväganden som jag måste ta ställning till. För att samla in informationen jag behövde till min undersökning ville jag spela in intervjuerna och det krävde att jag fick deras tillstånd. Ljudupptagningarna har endast jag tillgång till för att skydda informanterna. Jag ville att intervjupersonerna skulle vara anonyma för att de inte ska känna sig utlämnade. Icke anonymitet kunde kanske leda till att informanterna blev hämmade och inte gav uppriktiga och fullständiga svar.

5. Resultat

I detta avsnitt kommer jag att presentera resultaten av mina fyra intervjuer. Ingen intervju kommer att presenteras i sin helhet utan jag kommer att ta upp de mest relevanta frågorna runt mitt ämne. En fråga kan betyda mer för den ena och mindre för den andre. Jag kommer därför att använda mig av olika frågors svar från de fyra informanterna beroende på relevans i svaret till mitt arbete. I resultatet kommer jag inte att skriva ut informant A, utan förkorta till enbart A. Detta gäller även de övriga informanterna.

5.1 Informanterna i min undersökning

Personerna jag har intervjuat är alla studerande vid Musikhögskolan i Malmö. De studerar till musiklektare och har olika inriktningar i vilken genre och instrument de specialiserar sig på.

5.2 Informant A

Informant A är en man som är 28 år och studerar till lärare i piano. A och jag träffas hemma hos mig där vi över en kopp kaffe genomför intervjun. Han har fått frågorna i förväg för att kunna reflektera över dem och jag berättar också kort vad mitt examensarbete går ut på. Mina första frågor berör identitetskriser i samband med musikintresset i tonåren och/eller som vuxen. I tonåren lyssnade A mycket på hiphop och identifierade sig med den stilen bland annat genom kläder. Han kände sig trygg i sin musikidentitet. A upplevde att han fick en kris när han började på en folkhögskola med jazzinriktning efter tonåren. Där på skolan menar han fanns många underförstådda normer som sa att det inte var okej att lyssna till annan musik än jazz.

Man blev lite illa till mods liksom av det där... man ska tycka på ett visst sätt för att passa in.

A beskriver att han kände sig osäker och vågade inte riktigt berätta om all musik han lyssnade på utan bara den som var accepterad. Vi kommer sedan in på betydelsen av en musikidentitet under tonårstiden och betydelsen av den i dag som vuxen. A berättar att musiken betydde väldigt mycket för honom när han var tonåring. Han hade jämt och ständigt hörlurar på sig och lyssnade på hiphop och soul. Direkt när en lektion var över i skolan så tog han på sig lurarna för att lyssna på musik. Han kan även se ett samband med sin musik och basket. A identifierade sig mycket med basketkultur där den musiken är representerad, vilket blev ett uttryck för honom. A tycker att musikidentitetens betydelse som vuxen är svårare att definiera. Den är fortfarande viktig men betydelsen har minskat för honom rätt så mycket.

Jag tycker inte att det är något särskilt liksom, att det är nåt unikt så här... wow! Sådär, jag lyssnar på jazz och tycker att det är fräckt att jag: oj, jag lyssnar på hiphop fast jag är jazz... jazzmusiker eller vad man ska kalla det

A tycker inte att han känner lika mycket prestige längre, att vara på ett speciellt sätt som förr. Han tycker att när han möter människor idag, till skillnad från tonåren, säger det inte så mycket om personen att de lyssnar på en viss genre eller klär sig på ett visst sätt. Han tror att det är för att han själv inte uppfyller den bilden. Han spelar jazz men klär sig som en hiphoppare. Eftersom han själv inte fyller den mallen så förväntar han sig inte att andra gör det heller. Vi går vidare till att prata om pålagd identitet. A menar att han upplevde pålagd identitet mer när han studerade på folkhögskola. Man skulle säga smarta saker, vara intellektuellt lagd och läsa böcker av Franz Kafka. Han berättar sen att det finns en bild av hur en ”jazzare” uppfattas på musikhögskolan i Malmö. Som jazzare ska man vara lite svåråtkomlig. Han tycker

att dessa underförstådda normer luckras upp mer och mer ju äldre man blir. Han kopplar ihop det med att man blir tryggare i sig själv med åldern och den pålagda identiteten mister sin kraft. Vi fortsätter intervjun med att prata om ett instrument och/eller musik kan bli en förlängning av en själv. A berättar om en upplevelse han hade vid pianot för cirka ett år sen efter ett långt övningspass. Han ställde sig upp och tittade på pianot och undrade: Spelar jag piano? Han tyckte det var konstigt för han ser sig inte som en pianist. Han kunde inte riktigt förlika sig med tanken på att han och pianot var samma person. Det blev en sorts definition av att vara pianist. Musiken blir ett sätt att skapa ett uttryck menar A.

Jag spelar för att jag måste. Jag skulle inte klara mig att leva, tror jag, utan och inte spela. Fast jag... så att det behovet har jag ju liksom. Att jag måste uttrycka mig, liksom. Annars blir det tokigt.

A menar att han inte har en yttre vinning av att spela piano utan att det är mer ett sätt att uttrycka sig och få ett lyckorus.

Jag skulle inte klara mig utan det liksom. Fast inget så här maniskt liksom, att jag måste... utan mer någon känslomässig då, liksom... kanal då i så fall, mer än att jag strävar efter att bli den bästa pianisten i världen.

Vår diskussion går vidare till att prata om A visar utåt sett vad han lyssnar på för sorts musik.

Jo det får jag nog säga. Fast snarare den grejen... alltså min tidigaste musikstil, liksom, som var den första förälskelsen med musik eller så, som ju då är hiphop liksom. Och att jag behållit den liksom, för att jag gillar den stilen och musiken fortfarande. Så jag vet inte, det kan ju vara ett "statement" kanske.

A menar att han vet om att han är influerad av hiphopstilen men nu handlar det mera om vad han tycker är snyggt. A har inte gett avkall på den avslappnade stilen då han tycker om den och känner sig bekväm i klädseln med till exempel stora byxor. Han har varit konsekvent i den klädstilen och menar att om hiphoppare hade haft tighta byxor så skulle han inte använt det. Vi går vidare till att prata om grupptillhörighet ur ett musikperspektiv. Han tror inte att det nödvändigtvis är så att man känner en grupptillhörighet till en viss slags människor med samma musikintresse utan menar att det är mera sociala relationer som spelar roll. Han väljer oftare att hamna i sammanhang där han känner att det fungerar socialt och inte tillhöra en grupp bara för att man spelar eller lyssnar på samma musik. A känner inte att han tillhör gruppen jazzfolket på skolan bara för att han går den linjen. Så småningom kommer vi in på frågor om musikinostalg, hur man lägger in känslor i musiken man lyssnar på som tonåring och vilken musik man tyckte bäst om under den perioden. Frågorna är till för att besvara frågan om A har gått vidare att utforska annan musik sen tonåren och om han får lika stora upplevelser av musik nu. A värderar tonårsmusiken högt men menar att han har gått vidare att utforska annan musik än den han lyssnade på då. Musiken A lyssnar på idag är musik som han verkligen inte tyckte om i tonåren. Han tycker musiklyssnandet idag sker på ett djupare plan och musiken slår an en känslomässig sträng hos honom på samma sätt som förr. Som avslutning ber jag honom, på en skala från ett till hundra procent, säga hur stor del musikidentiteten utgör av hela hans identitet. Efter många utläggningar och funderingar kommer han fram till 55 procent. Det vill säga lite mer än hälften av hans identitet.

5.3 Informant B

Informant B är en man som är 29 år och studerar till klasslärare och trumläsare. B träffar jag på Musikhögskolan. Intervjun tar plats på ett enskilt ställe där det inte rör sig så mycket folk. Frågorna har han fått tidigare och innan vi startar samtalet så redogör jag lite kort för vad mitt

examensarbete går ut på. Jag börjar med de första frågorna om identitetskrise ur ett musikperspektiv och B säger att han hade flera i tonåren. Kriserna handlade om att byta musikstil vilket innebar både musik- och klädstil. Han tror att de utlösande faktorerna var både kompisar och hans strävan efter ny musik. Han har även upplevt en identitetskrise efter tonårstiden när han gick folkhögskola med jazzinriktning. Där var det bara jazz som gällde och när han kom hem till sin hemstad och sina kompisar som spelade den musik han spelade innan folkhögskoletiden uppstod det konflikt. Han stod med ett ben i en sorts musik och det andra benet i en annan.

Vad håller jag på med? Vad vill jag liksom syssla med egentligen?

B berättar att han ställer sig sådana frågor även nu när han går på musikhögskolan i Malmö. Musikidentiteten hade väldigt stor betydelse under tonåren och har det fortfarande men inte på samma sätt. Han skyltar inte längre vad han lyssnar på för musik eller var han står musikaliskt som han gjorde mer i tonåren. De enda gångerna han vill visa det är när han har en spelning och det sitter folk han känner i publiken som inte spelar den musik som han spelar. Det är ett sätt att visa vad han står för. Vi går vidare till att prata om pålagd identitet. Han tror att det finns en misstänksamhet mot folk som spelar improvisationsmusik. De upplevs som kufiska och han tror att vissa människor känner sig hotade av dem och ett försvar för dem blir att projicera en bild på dessa musiker.

Det är nog en vanlig fördom att jazzmusiker är sådär... introverta.

B menar att han inte alls känner igen sig i det påståendet. Jag slänger ut en följdfråga om det finns en risk att man tar på sig den rollen som följer med fördomen? Han säger att han inte gör det nu på senare år. B tror att det hänger ihop med att han nu har en större trygghet i sig själv. Vi fortsätter samtalet med att prata om hur både musik och ett instrument kan bli en förlängning av en själv. B menar att han inte får den effekten genom sitt instrument som är trummor. Det är mer i musiken han spelar eller i sitt komponerande som han kan ge uttryck för sin kreativitet. Han kan känna sig avundsjuk på de som spelar ett melodiinstrument för han tror att det är lättare för dem att känna så. Samtidigt säger han att det lika väl kan vara en fördom från honom. Samtalet glider in på om man visar utåt vilken sorts musik man lyssnar på.

Jag tror inte någon skulle kunna säga var jag hör hemma musikaliskt. Asså, jag klär mig... jag ser väl ganska såhär alldaglig ut. Om jag vill, såhär, markera var jag är någonstans och det kanske man kan kanske vilja ibland... då får jag ju ändå säga nånting som avslöjar det då.

B menar att det inte är genom klädval han visar var han står musikaliskt, utan det skulle i så fall vara genom talet han väljer att visa det. Han menar att man kan använda sig av en viss jargong för att visa att man har koll, i detta fall kunskap om en viss sorts musik. Vi fortsätter samtalet med att prata om musikalisk gruppidentitet. B känner att han inte upplever en tvingad grupptillhörighet till musikaliskt likasinnade. Samtidigt säger han, att om han är med människor som inte är i den musikaliska världen så kan han efter en tid sakna den musikaliska grupptillhörigheten och tvärt om. B berättar att han ibland kan känna sig låst i sin musikidentitet. Hans sätt att ta sig ur den låsningen är att spela musik under en period som inte är den typ av musik han studerar och spelar i vanliga fall. Han menar också att andra kan uppfatta att han har en viss musikidentitet som gör att han blir låst vid den bilden. Han tar upp ett exempel med att eftersom han går på musikhögskolan kan andra personer med musikintresse som inte går där, tycka att han inte spelar "riktig" musik. För det första så tycker han att det inte stämmer och för det andra vill han inte bli låst vid det. Vi fortsätter därefter att prata om B har

fortsatt att utforska musik efter tonåren och om den musiken ger lika stor upplevelse som under tonårstiden. B har gått vidare att utforska annan musik men får inte samma känslomässiga upplevelser som förr. I tonåren så tog han till sig musiken på ett annat sätt men nu känner han sig mer härdad i sitt musiklyssnande och han lyssnar på ett annat sätt.

Jag kan köpa en skiva... tycker den är skitbra, liksom, men jag kan egentligen inte lyssna på den mer än... jag kan lyssna på den två gånger sen så känns det så här... Även om jag tycker fortfarande den skivan är jättebra, liksom... Men jag får liksom ingen ny... Det ger mig inte så mycket mer tredje gången jag lyssnar på den. Då är det bara tredje gången jag lyssnar. Jag får ingen ny upplevelse av den.

B menar att skillnaden är stor nu från när han var tonåring. Då kunde B lyssna på en skiva hur många gånger som helst och få lika stor upplevelse varje gång. Han menar att han har ett mer analytiskt lyssnande nu vilket han menar förstör det känslomässiga intrycket. Som avrundning ber jag honom, på en skala från ett till hundra procent, säga hur stor del musikidentiteten utgör av hela hans identitet. Han menar att musikidentiteten utgör en stor del men att det är mycket annat i hans identitet som han vill lämna plats till. Han kommer fram till att det nog är mer än vad han tror. Tillslut säger han sextio procent men tillägger att det nog är i underkant.

5.4 Informant C

Informant C är en kvinna som är 26 år och studerar till lärare i sång. Jag träffar C hemma i hennes bostad och genomför intervjun över en fika i köket. Precis som de andra informanterna har hon har fått ut frågorna i förväg. Jag redogör också i stora drag för vad mitt examensarbete handlar om. Vi börjar med att prata om musikidentitetskriser och C säger att hon har upplevt flera kriser efter tonårstiden. Hon menar att mycket har varit kopplat till en olustkänsla av att hålla på med musik. Hon har tappat motivation och känt att hon vill sluta helt att musicera. Hon beskyllde musiken för det och då blev det väldigt jobbigt eftersom musiken var en sådan stor del av henne. Hon har också känt att hon inte duger. C tar också upp normer i musikkretsar som en utlösande faktor. Efter ett tag går vi vidare till att prata om betydelsen av en musikidentitet. Den hade stor betydelse i tonåren och det var mest genom hennes musicerande. Hon kände trygghet och lust genom musiken och fick många vänner genom det. Hennes nuvarande musikidentitet betyder väldigt mycket eftersom hon nu även jobbar som sångpedagog.

Min identitet är ju att jag... Det är mycket min yrkesroll och det jag sysslar med. Och för att jag brinner för det mycket också som privatperson. Det går hand i hand med yrket.

C kopplar ihop sin yrkesroll med sin musikidentitet och därför har betydelsen av den musikaliska identiteten ökat. Hon menar att eftersom hon har fokuserat på musik i över tio år så har musiken färgat av sig på hennes identitet. I framtiden så skulle hon vilja ha ett bredare perspektiv, både socialt och identitetsmässigt. Hon vill inte bara vara den här insnöade musiknörden. Vi går vidare till att prata om pålagd identitet och C anser att hon upplever det mer i själva utförandet av musik än själva lyssnandet när det gäller de som studerar musik.

Man söker ju in till högre musikutbildning på en viss genre och ett visst instrument... och sen är det jättesvårt att överhuvudtaget då få prova på något annat eller ha känslan av att man får tillhöra nånting annat också, utan då är man där.

C menar att hon blir låst vid ett sätt att uttrycka sig kanske tack vare att skolan är uppdelad som den är i olika genrer men även att det uppstår en första, bästa grupptillhörighet till folket i den genren som hon spelar i. Hon säger att det kan vara av bekvämlighet och osäkerhet som gör att man inte spränger de gränserna att ta kontakt med andra stilar. Hon kommer även in på hur normer kan vara avgörande för hur man ska se ut eller vara. C anser att hon upplever både

sitt instrument och sin musik som en förlängning av sig själv. Om hon skulle ta bort musiken så menar hon att det inte skulle finnas lika mycket kvar av henne. Vi fortsätter intervjun med om hon visar utåt vad hon spelar eller lyssnar på för musik. C tror inte hon visar sitt musikintresse genom kläder eller stil utan mera genom tal. Det kan vara när hon umgås med människor som inte har studerat musik som hon kan uppleva sig som musikakademiker. Då blir det genom talet och kunskap i musik som avslöjar henne som hon ser det. Vi kommer in på ämnet gruppstillhörighet via sin musikidentitet. Hon känner att hon identifierar sig med flera grupper. Hon tar upp gruppidentitet med jazzmusiker, musiker i stort och musiklärare.

Nu kommer ju den här lilla aspekten då när man är färdig och ska ut och kanske spela och göra saker. Det är jätteskönt att ha den här gruppstillhörigheten och ha det här breda fältet med musiker som man känner. Man ska ju också kanske konkurrera om samma jobb, kanske hitta sitt eget sätt att klara sig eller få göra det man vill och då kan det ju kanske också bli att gruppen inte blir lika viktig på det sättet. Då blir det ju mer att jag är jag och jag använder människor från den här gruppen som jag har vistats mycket i liksom men jag bryter mig nog ut ur den framöver när jag blir mer vuxen och inte är studenten mer.

C berättar hur hon tror det kommer bli framöver när hon har studerat klart och poängterar att tillhörigheten kommer att minska för hennes del. Vi börjar prata om hon kan känna sig låst i sin musikidentitet och det gör C men hon poängterar att det är någonting hon väljer själv. Hon väljer att ha en jazzetikett på sig för att den känns bra för henne. Men samtidigt finns det normer där, menar hon, som gör att det inte uppskattas om hon skulle sjunga en poplåt. Hon tror att hon kan ta sig ur den om hon vill men just nu väljer hon att vara som hon är. C berättar att hennes känslomässiga lyssnande har blivit förstört av hennes analyserande lyssnande.

Då handlar det om att försöka lägga ner alla sina normer och värderingar om man lyssnar på nånting. Att försöka ta till sig av det helt enkelt och inte vara så snabb med att bestämma sig för att det går bort.

Hon håller dock på och letar sig tillbaka till det känslomässiga lyssnandet genom att blanda de två lyssningsätten. Hon kan få samma upplevelser som förr men de sitter mycket längre in. Intervjun avslutas med frågan om på en skala från ett till hundra procent, säga hur stor del musikidentiteten utgör av hela hennes identitet. C grubblar ett tag och efter en lång diskussion kommer hon fram till ungefär 70 procent.

5.5 Informant D

Informant D är en kvinna som är 28 år och studerar till lärare i fiol. D och jag träffas och genomför intervjun på Musikhögskolan. Jag har mejlat henne frågorna innan men hon berättar att hon inte riktigt har haft tid att sätta sig in i dem. Därför förklarar jag lite om frågorna där det uppstår frågetecken. Jag berättar om vad mitt examensarbete går ut på och intervjun startar. D upplevde en musikidentitetskris under tiden hon gick folkhögskola. Hon spelade mest klassisk musik men gick mer och mer över till att spela folkmusik. När hon sedan sökte till en skola inriktad på folkmusik och började där, så fick hon en kris. Hon kunde mycket om folkmusik i regionen där hon kommer ifrån men musiken som spelades på skolan var mest från Dalarna och den kunde hon inte alls. Hon kände att hon fick börja på ruta ett igen och det var motigt. Musikidentiteten betydde mycket under tonåren men betyder ännu mer nu.

För nu är det ju ens yrke. Det har blivit en del av vem man är... Att man är violinist men kanske ändå inte... violinist, att man är musiker i huvudet, liksom.

Hon menar att musiken har blivit en del av vem hon är och hennes liv. Två faktorer är hennes yrkesroll och att hon är musiker. Vi fortsätter med att prata om pålagd identitet. Hon menar att folk kan uppfatta folkmusik som nördigt men hon vill inte fastna i den fällan och axla den fördomen. D upplever att musiken hon spelar och hennes fiol fungerar som en förlängning av henne själv. Hon ser musiken som ett sätt att kommunicera med andra människor. D menar att hon inte visar utåt sett vad hon spelar eller lyssnar på för musik. Hon identifierar sig mer med popvärlden när det gäller kläder. Hon menar att hon inte är på ett visst sätt för musiken skull. I folkmusikkretsar så finns den en viss jargong där det används ett visst språk som hon relaterar till. Hon poängterar att det bara används i den kretsen. Vi går vidare med att prata om grupp-tillhörighet. D identifierar sig med folkmusiker för att de spelar, går på konserter och har en allmänt bra gemenskap tillsammans.

När man kommer till andra skolor kanske, man hälsar på i Göteborg så har man ju mycket lättare med att snacka med folkmusiker bara för att man är inne i samma värld. Man vet vilka idoler det finns som sådär... än att jag skulle gå och snacka med en jazzkille.

D menar att musiken är det gemensamma när de möts. Hon säger att det är lättare att snacka med folkmusiker för att de är inne i samma värld och har samma referenser. Vi fortsätter med att prata om låsning i musikidentiteten.

Jag är lite rädd för det att säga att jag är folkmusiker bara. Jag vill inte bara vara i ett visst fack

Hon tror att det kan vara lätt att bli låst i sin musikidentitet på skolan eftersom inriktningarna på utbildningarna är genrebaserade. D känner sig inte låst i sin musikidentitet för hon gillar att spela olika sorters musik men även för att hon känner sig säker i sin identitet. D berättar att hon har gått vidare att lyssna på annan musik sen tonårstiden.

Jag har verkligen gått vidare och utforskat annan musik, det har jag ju. Jag lyssnade inte på folkmusik när jag var tonåring. Jag spelade lite i en grupp men jag lyssnade aldrig på det.

Hon får inte samma känslomässiga upplevelser som förr av musik. Hon menar att hon var mer påverkbar förut och det yttrar sig på ett annat sätt nu. Hon kan känna lyckorus genom en bra låt på en konsert men menar att hennes musikaliska lyssnande har förändrat det känslomässiga lyssnandet. Hon tror att det är en kombination av distans till musik och analyserat lyssnande som gör att det inte är lika lätt att lägga in känslor i musik. Som avslutning ber jag henne, på en skala från ett till hundra procent, säga hur stor del musikidentiteten utgör av hela hennes identitet. D tror att det är ganska mycket just nu när hon studerar musik och kommer fram till cirka åttio procent.

6. Diskussion

I detta avsnitt kommer jag att summera mina resultat och diskutera dem med utgångspunkt i mina forskningsfrågor och litteraturen jag har läst. Jag kommer sen att berätta om mina slutsatser och slutligen några tankar om vidare forskning.

6.1 Forskningsfrågorna

Jag tycker att jag fick intressanta svar angående hur viktig musikidentiteten är för mina informanter när de är vuxna. A och B menar att musikidentiteten fortfarande är viktig men att de inte lägger lika stor vikt vid den. För C och D betyder den däremot mycket och mer nu än vad den gjorde i tonåren. Det finns faktorer som påverkar dem åt båda riktningarna. Till exempel att de har spelat och lyssnat på musik länge, att några av dem redan jobbar som musiklärare och på det sättet genomsyras av musikupplevelser. Jag tror att ju äldre man blir desto mindre allvarligt ser man på sin musikidentitet men utan att den förlorar sitt värde. Man har samlat på sig mer erfarenheter, andra intressen och andra sidor av personen utvecklas mer. Visst, musiken är fortfarande en del av identiteten i det framtida yrket som musiker, musiklärare eller vilken form man nu väljer, men jag tror att man får distans till musik efter att ha utfört och lyssnat på musik under en lång tid. När mina informanter skall försöka uppfatta hur stor del av hela deras identitet som är influerad av musik i olika former så ligger de runt 55 till 80 procent. Det måste i hög grad betyda att musik och deras upplevelser av musik har en stor betydelse för deras identitet. Kanske större än något annat?

Som jag redovisat i forskningsläget så tar Stålhammar (2004) upp det interna rummet som en del i att skapa grupptillhörighet via musik. Genom mina intervjuer har jag förstått att det rummet finns kvar men att man har eller försöker spränga sig loss från det. Rummet finns där i periferin, inte som en aktiv faktor men man är fortfarande en del av det. Det ena tar inte ut det andra. Musiken blir inte en gemensam faktor längre utan jag ser det som att det handlar om personlighet och hur man fungerar ihop med andra. Det sociala betyder mer än vad musiken gör för gruppen. Man har fortfarande musik gemensamt och i vissa fall, till en början endast musik som den gemensamma faktorn men jag tror att det även handlar om individualism. Gruppen har en funktion till en början men efter ett tag så klarar vi oss själva och gruppens betydelse minskar.

En faktor i en gruppidentitet då man studerar musik tror jag, kan vara musikhistoria och musiktradition. Eriksen (1996) tar upp den kollektiva identiteten ur ett samhällsperspektiv och jag menar att man kan dra paralleller från det till ett musikperspektiv. Eftersom människor samlas under ett tak med ett gemensamt intresse så blir man också varse om traditionen i huset, musiken och utförandet av musik i en viss genre. Jag tror att man drar sig till grupper som delar samma tradition och historia och blir en del av den. Kanske kan det vara så att man skapar sin egen tradition och historia i traditionen. Är det då man blir sin egen och går en egen väg? Mina informanter har olika syn på grupptillhörighet och det är så jag har tolkat det.

I mitt forskningsläge har jag beskrivit Ruuds (1997) teori om rum. I det sociala rummet menar han att musik fungerar som en musikmarkör. Om man då inte längre markerar och visar vad man lyssnar på betyder det att man inte utvecklar identiteten längre, har den kanske stagnerat? Att visa utåt sett vad man spelar eller lyssnar på verkar ha förlorat sin betydelse bland mina informanter. Lilliestams (2006) yttre dimension (s. 7) är inte lika viktig för dem längre. Om man visar det så är det inget direkt medvetet val för att visa upp vem man är ur ett musikaliskt perspektiv. Några tror att det kan visa sig genom hur de uttrycker sig i tal. Jag tror det har och

göra med att man själv vet vem man är och vad man står för. Jag kan koppla det till ”en mogen personlighet” som jag tog upp i forskningsläget. Men vet man om allt man visar utåt? Informanterna menar att de väljer att inte visa vad de spelar eller lyssnar på för typ av musik, men kan det vara så att det redan är inkodat i deras identitet? Istället för att en gång ha haft en viss stil som uttryck, så har det kanske blivit något som man tycker är snyggt och passar en själv, som till exempel kläder. Jag tror inte att den delen av musikidentiteten har stagnerat men det kanske inte ligger lika mycket fokus på den biten när man är vuxen.

Som jag har tagit upp i forskningsläget så menar Ruud (1997) att man är en produkt av sin tid men det betyder inte att man behöver fastna i den tiden. Mina informanter känner sig inte låsta till tonårstiden när det gäller en musikidentitet men de kan känna sig låsta i sin musikidentitet på både gott och ont. Lilliestam (2006) tar upp hur andra uppfattar en människa som den tredje dimensionen (s 7). En negativ låsning kan vara en pålagd identitet. Det vill säga att någon projicerar en bild på hur man förväntas vara. Det kan till exempel vara för att man spelar en viss sorts musik eller förhåller sig till musik på ett visst sätt. Mina informanter uppger att fenomenet existerar men är inget de tar åt sig. C säger att en låsning kan vara positiv då hon har valt att sätta en etikett på sig själv, står för den och den passar henne bra just nu i livet. En låsning kan alltså både ses som positiv och negativ.

Ruud (1997) anser att identitet är som en självbiografi där vi berättar om oss själva utifrån minnen om upplevelser som har påverkat oss (s. 6). Är då upplevelserna lika starka idag när mina informanter lyssnar eller spelar musik? Sätter upplevelserna lika djupa spår i den flexibla karta som Ruud skriver om? Om jag går in på mina informanternas musiklyssnande så menar tre av fyra att de inte får samma starka, känslomässiga upplevelse nu. De har svårt att lägga in känslor i musiken som de gjorde när de var tonåringar. De tror att det har att göra med att de har ett musikaliskt tränat öra, det vill säga ett analyserat lyssnande. Det analyserande örat skapar distans till musiken och de lyssnar på ett mer kliniskt sätt. Man lyssnar efter strukturer, ackordsföljder, form med mera. A ser det mer som att han har utvecklat ett lyssnande som sker på ett djupare plan och genom det påverkas hans känslotillstånd. Jag tycker att det var intressant att C jobbar med att få tillbaka sitt känslomässiga lyssnande. Hon strävar tillbaka till det ”gamla” lyssnandet och jag ser det som att hon strävar framåt för att återkoppla musiken till det känslomässiga tillståndet igen.

När vi pratar om upplevelsen av att spela musik får den känslomässiga upplevelsen ett helt annat uttryck. C och D ser instrumentet och musiken de spelar som en förlängning av sig själv medan A och B enbart ser musiken de utför som en förlängning av sig själva. Det generella för alla fyra är att de får utlopp för sin kreativitet genom utförandet. Jag tror musikens roll i detta område blir en mix av en essentiell och existentiell roll (s. 8). Att få ut sin kreativitet och sina känslor i musiken är en betydande del av deras liv. Vad skulle då hända om man tog bort det momentet i deras liv? Slutsatsen jag kan dra av detta är att de som vuxna mer får utlopp för känslor genom att musicera än att lyssna till musik.

Jag tror att musikidentiteten fortsätter att utvecklas så länge vi får upplevelser av musik och upptäcker nya saker i musiken. Mina informanter är alla musiker och där finns en guldgruva i utvecklingen. Som musiker bedriver man forskning i musik och i sitt inre så snart man använder sig av sitt instrument eller ett musikaliskt tänkande. Jag tror att varje gång man övar, spelar eller skriver musik är forskningstänkandet aktivt. Man gör en djupdykning i musiken och ställer sig frågor om musik och sig själv. Om dessa frågor inte ställs tror jag att det finns en risk att musikidentiteten stagnerar.

6.2 Slutsatser

Som jag beskrivit innan kan det vara svårt att dra generella slutsatser eftersom upplevelsen av sin musikidentitet kan skilja sig mycket informanterna emellan. Det jag kan säga generellt om mina informanter är att de känner sig i hög grad färgade av musik i sin identitet. Musikidentiteten betyder mycket för dem men för två av dem börjar den betyda mindre. Ingen av dem visar medvetet utåt sett vad de lyssnar på eller spelar för sorts musik. De känner sig inte låsta till en viss tidsålder musikaliskt sett utan har gått vidare att utforska annan musik.

Tre av fyra menar att gruppidentitet genom musik har förlorat eller börjar förlora sin betydelse. Tre av fyra menar att de inte får samma känslomässiga upplevelser som förr av att lyssna på musik. Alla upplever att det är genom utförandets kraft de upplever starka känslor och kreativitet. Eftersom mina informanter har ett genuint intresse och en nyfikenhet till musik i dess olika former tror jag att deras musikidentitet kommer att fortsätta utvecklas så länge de har ett musikintresse.

6.3 Vidare forskning

Mina informanter är av samma generation. Skulle det då skilja sig mycket om jag skulle fortsätta med min forskning på en annan generation? Har människor som är runt 40 år eller 60 år en annan uppfattning om sin musikidentitet? Och vad skulle hända om jag gör en undersökning på de som inte studerar eller studerat musik alls? Har de personerna en helt annan uppfattning om hur musik och musikupplevelser påverkat deras identitet? Bland dessa frågor finns det möjligheter till vidare forskning och fördjupning i ämnet.

7. Slutord

Jag tycker att det har varit otroligt intressant och spännande att forska inom det här området. Det har inneburit mycket reflektion om mig själv och hur jag ser på min egen identitet. Jag tror och hoppas att det även har givit mina informanter något genom deras reflektioner. Om de inte hade en klar bild av sig själva så har den nog blivit klarare nu.

Jag tror att jag kan ha stor nytta av denna forskning både som människa och i mitt kommande arbetsliv. Genom min forskning tror jag att jag kommer att reflektera över mig själv oftare och se om saker förändras i min identitet från tid till tid. Saker som jag inte har tänkt på förut kommer upp till ytan nu. Jag har till exempel en jazzmelodi som ringsignal på min mobiltelefon. Har jag det för att jag vill visa utåt att jag gillar jazz eller är det för att jag tycker att det är en bra låt? Sådana saker har jag aldrig reflekterat över förut men nu tycker jag att det är motiverat att göra det. Det är sådana saker som gör att jag lär mig mer om mig själv.

Innan arbetet startade uppskattade jag att min musikidentitet var runt 40 procent och då tyckte jag att jag tog i. Efter intervjuerna så insåg jag att jag har omvärderat mig själv och skulle nog mer säga att cirka 70 procent av hela min identitet är påverkad av musik i någon form.

I mitt kommande arbetsliv kommer jag att komma i kontakt med både tonåringar och vuxna. Jag tror att min forskning kommer att göra att jag förstår dem bättre som människor ur ett musikaliskt perspektiv. Jag vet att identiteten har stor betydelse och att visa vår särart betyder mycket för oss. Det är viktigt att respektera människors val om hur de vill uttrycka sig utåt och inte motverka det.

Jag har märkt vissa svårigheter med att bedriva forskning i detta ämne. För det första har jag aldrig forskat på det här sättet förut. För det andra har jag ingen bakgrund inom psykologin. Det har inte varit lätt men jag är glad att jag valde att utforska detta ämne.

8. Referenser

Böcker:

Evenshaug, O. & Hallen, D. (2001). *Barn- och ungdomspsykologi*. Lund: Studentlitteratur

Hylland Eriksen, T. (1996). *Historia myt och identitet*. Bonnier Alba Essä

Imsen, G. (2000). *Elevens värld*. Lund: Studentlitteratur

Lilliestam, L. (2006). *Musikliv. Vad människor gör med musik – och vad musik gör med människor*. Göteborg: Bo Ejeby Förlag

Patel, R. & Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur

Ruud, E. (1997). *Musikk og identitet*. Oslo: Universitetsforlaget AS

Stålhammar, B. (2003). *Musikens rum- Några svenska och engelska 15-åringars musikerfarenheter och musiksyn*. Örebro: delrapport 3

Stålhammar, B. (2006). *Music and human beings - Music and identity*. Örebro: Universitetsbiblioteket

Stålhammar, B. (2004). *Musiken deras liv*. Örebro: Universitetsbiblioteket

Internet:

Nationalencyklopedins nätupplaga. *Identitet*
Framtagen 12 november 2007, från
http://ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=209858,

Wikipedia.org (2007). *Hermeneutik*
Framtagen 18 december 2007, från
<http://sv.wikipedia.org/wiki/Hermeneutik>

Bilaga

Frågor till mina intervjuobjekt:

1. Har du haft en identitetskris med koppling till ditt musikintresse i tonåren? Om ja: hur yttrade sig den?
2. Hur stor betydelse hade din musikidentitet för dig under tonårstiden?
3. Har du haft en identitetskris med koppling till ditt musikintresse efter tonåren? Om ja: hur yttrade sig den?
4. Hur stor betydelse har din musikidentitet nu?
5. Har du upplevt "pålagd identitet"? T ex du spelar/lyssnar på en viss musik och därför får du en stämpel på dig hur du förväntas vara?
6. Upplever du ditt instrument/musik som en förlängning av dig själv?
7. Anser du att en persons musiksmak säger något om den personen? I så fall: exempel?
8. Markerar du var du hör hemma musikaliskt genom att vara på ett visst sätt? I så fall: hur?
9. Upplever du en grupptillhörighet via din musikidentitet? Om ja: Hur?
10. Kan du känna dig låst i din musikidentitet?
11. Hur känner du dig om någon kritiserar den musik du tycker bäst om?
12. Vad är musiknostalgi för dig och i vilken period/ålder under din levnadstid har nostalgin starkast fotfäste?
13. Tycker du bäst om den musik du lyssnade på som tonåring?
14. Har du gått vidare att utforska annan musik sen tonåren och om ja, får du samma upplevelse som förr?
15. Hur många procent tycker du att din musikidentitet utgör idag av hela din identitet på en skala 1 till 100?